

**PLAN DZIAŁANIA
KT 135
ds. Opakowań Metalowych i Zamknięć**

SPIS TREŚCI

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT	2
2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT	2
3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT	6
4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT	6
5. CZŁONKOSTWO W OT	6
6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI	7
7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC	7
8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT	8
9. PROPOZYCJE ZAGADNIENI, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE	8

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT

Opakowanie stanowi integralną część produktu, bez którego produkt nie mógłby zaistnieć na rynku. Pełni funkcję ochronną, dekoracyjną, ułatwia transport, zabezpiecza produkt przed zepsuciem i uszkodzeniem.

Jednym z rodzajów opakowań są opakowania metalowe. Komitet Techniczny nr 135 zajmuje się działalnością normalizacyjną dotyczącą tego typu opakowań. Jego zakres działalności obejmuje terminologię, wymagania i metody badań dotyczące takich opakowań metalowych jak:

- puszki konserwowe i napojowe,
- zamknięcia koronowe, zakrywki kontaktowe (twist-off),
- pudełka wiadra i kanistry,
- bębny i hoboki,
- pojemniki aerozolowe,
- tuby aluminiowe (także z tworzyw sztucznych).

W zależności od przeznaczenia, opakowania wykonywane są z blach różnego rodzaju i grubości, ich zakres stosowania obejmuje szereg gałęzi przemysłu: od spożywczego, poprzez kosmetyczny i farmaceutyczny, do chemicznego włącznie.

Szeroki zakres stosowania, różnorodność kształtów i wymiarów, zróżnicowane wymagania sprawiają, że istnieje konieczność uporządkowania danych dotyczących poszczególnych wyrobów. Normy mają służyć usuwaniu barier technicznych oraz ułatwić swobodny przepływ towarów. Stąd głównym celem działalności KT 135 jest udział w opiniowaniu projektów Polskich Norm będących implementacją EN oraz Norm Międzynarodowych. PN-EN o szczególnym znaczeniu dla branży opakowań są tłumaczone i publikowane w polskiej wersji językowej.

2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Specyfiką polskiego przemysłu opakowań jest wysoki stopień koncentracji produkcji, gdzie stosunkowo niewielka liczba producentów zaspokaja w znacznym stopniu potrzeby rynku. Jest to efektem restrukturyzacji polskiej gospodarki, jaka miała miejsce w wyniku zmian społeczno-politycznych pod koniec XX w. w naszym kraju. Przekształcenia własnościowe dokonały się w wielu przypadkach z udziałem inwestorów zagranicznych, reprezentujących duże koncerny. Jest to szczególnie widoczne właśnie w branży opakowań metalowych. Surowce wysokiej jakości, skomplikowany proces technologiczny, wysokowydajne urządzenia produkcyjne wymagają wysokich nakładów finansowych. Produkcja nowoczesnych opakowań, spełniających wymagania odbiorców a także przepisów międzynarodowych,

PLAN DZIAŁANIA KT 135

DATA: 2023-04-19

Wersja: 4

Strona 3

równocześnie w sposób niezagrażający środowisku, nie jest możliwa bez odpowiedniego zaplecza technologicznego.

Opakowanie metalowe nie jest produktem samym w sobie. Pełni funkcje ochronną i dekoracyjną w stosunku do jego zawartości. Dopiero po napełnieniu zawartością i zamknięciu staje się towarem dla konsumenta. Jednak aby powstał taki wyrób finalny, producent opakowań musi wykonać swój wyrób w sposób umożliwiający jego dalszą obróbkę/napełnianie/zamykanie u producenta wyrobu finalnego. Prawidłowe zamknięcie opakowania decyduje o trwałości i jakości zapakowanego produktu. Szczegółowe wymagania dotyczące jakości opakowań ustalane są pomiędzy jego producentem a nabywcą. Jednak konieczność zapewnienia swobodnego przepływu towarów sprawia, że nie powinny istnieć bariery techniczne, które takie działania mogłyby uniemożliwić. Usuwaniu takich barier ma sprzyjać działalność KT 135 związana z opiniowaniem Norm Międzynarodowych i ich wprowadzaniem do PN. Natomiast publikacja norm w wersji polskiej sprzyja porozumieniu producent-nabywca i eliminuje niejednoznaczną interpretację oryginału.

Tabela 1 – Zużycie opakowań per capita w Polsce na tle świata i starych krajów UE

[kg] Źródło: Eurostat, GUS, World Packaging Organization, Polska Izba Opakowań, The WorldBank, Worldometers

Region geograficzny	Zużycie opakowań [w kg na osobę]		Wzrost [%] 2016-2020
	2016	2020	
Świat	100	110	~10 %
Kraje UE	372	387	~4 %
Polska	189	209	~10 %

Według raportu badawczego Smithers Pira sektor opakowań w 2017 r. osiągnął poziom 851,1 mld dolarów, co oznacza wzrost o 2,8 % (w porównaniu z 2016 r.). Wg prognoz, do 2020 roku sektor opakowań będzie wart 980,4 mld dolarów.

Popyt na opakowania giętkie z uwagi na ich niską masę, rynkowe zapotrzebowanie na mniejsze i wygodniejsze opakowania jak również atrakcyjne wzornictwo będzie rósł w szybkim tempie (głównie dotyczy to opakowań z tworzyw sztucznych, które stanowią 2/3 rynku opakowań giętkich, przypadających w dużej części na sektor spożywczy – 3/4 globalnego zużycia; również branżę farmaceutyczną, medyczną, kosmetyczną oraz produkty do higieny osobistej).

Spodziewany wzrost konsumpcji opakowań na świecie o ponad 70 % to gospodarki wschodzące i rozwijające się.

W roku 2016 największym rynkiem opakowań była Azja (42,1 % światowego zużycia opakowań), potem Ameryka Północna (24,3 %), kraje Europy Zachodniej (18,4 %), Europa Wschodnia, Ameryka Środkowa i Południowa, Środkowy Wschód, Afryka

PLAN DZIAŁANIA KT 135

DATA: 2023-04-19

Wersja: 4

Strona 4

(15,2%). Wg raportu najbliższe dekady w obszarze konsumpcji opakowań należeć będą do Chin i Indii. Do 2022 roku Chiny wygenerowały zużycie na poziomie 48, %, Indie 8,5%.

Polski przemysł opakowaniowy, jego struktura i tempo rozwoju są powiązane ze stanem rynku opakowań uzależnionym od konsumpcji. Od ok. 20 lat obserwujemy wyraźne ożywienie rynku artykułów konsumpcyjnych, i tym samym rośnie zapotrzebowanie na opakowania. Rynek przyszłości to opakowania z tworzyw sztucznych, papieru i tektury. Szczegółowa struktura rynku opakowań w Polsce przedstawiona została w Tabeli 2. Warto dodać, od kilku lat obserwuje się również systematyczny wzrost produkcji opakowań metalowych do żywności.

Tabela 2 – Struktura rynku opakowań w Polsce z punktu widzenia rodzaju materiału opakowaniowego

Źródło: Polska Izba Opakowań

Rodzaj materiału opakowaniowego	Udział w rynku [%]	
	2016	2020
Tworzywa sztuczne	37,4	38,8
Papier i tektura	33,6	36,4
Metal	12,2	11,6
Szkło	10,7	9,8
Inne	6,1	3,4

Tabela 3 – Wielkość produkcji w Polsce opakowań konserwowych lekkich z blachy ocynowanej białej do żywności, o pojemności mniejszej niż 50 l

Źródło: Rocznik statystyczny

Rok	Masa [tys. ton]
2000	43,2
2005	32,3
2010	25,8
2015	38,6
2020	51,1
2021	46,1

Tabela 4 – Wartość rynku opakowań w Polsce

Źródło: Polska Izba Opakowań

Rok	mld EUR
2016	9,0
2017	9,45
2018	9,90
2019	10,46

Według raportu Santander Bank Polska „Branża opakowań w 2022 r. Kondycja, perspektywy i wpływ wojny”:

„Na początku 2022 roku przemysł opakowań rósł w tempie blisko 20% rocznie. Jednak w ujęciu wolumenowym, dynamika wzrostu produkcji będzie na jednocyfrowym poziomie, m.in. z uwagi na bardzo wysoką bazę z ubiegłego roku. Powoduje to, że wzrost cen jest obecnie przeważającym motorem wzrostu obrotów firm. W ujęciu wartościowym, największe wzrosty notowane są w segmencie opakowań drewnianych – 40% r/r, co może być powiązane ze spadkiem importu z Ukrainy i Białorusi. Widoczna jest również wysoka dynamika wzrostu w segmencie butelek szklanych (około 16% r/r) i metalowych (około 14% r/r).”

Wartość sektora opakowań w 2022 roku wyniosła ok. 60 mld zł. Ważnym czynnikiem na rynku opakowań jest konieczność zmierzenia się segmentu opakowań z tworzyw

PLAN DZIAŁANIA KT 135

DATA: 2023-04-19

Wersja: 4

Strona 6

sztucznych z ograniczeniami wynikającymi z wdrożenia GOZ oraz Europejskiej Strategii na rzecz Tworzyw Sztucznych.

Pomimo zmniejszania się udziału opakowań metalowych w ogólnej produkcji opakowań, w wielu dziedzinach są one trudne do zastąpienia. Wynika to z zalet jakie posiadają, a mianowicie:

- odporność na działanie czynników mechanicznych, obróbkę termiczną,
- odporność na światło i czynniki atmosferyczne,
- zapewnienie jakości i trwałości produktów w długim okresie przechowywania, nawet do kilku lat, co wychodzi naprzeciw polityce Unii zmierzającej do zmniejszenia marnotrawstwa żywności.

Nie bez znaczenia jest też fakt, że są to opakowania ekologiczne, w pełni mogą być poddawane procesowi recyklingu.

3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT

Tematyka działalności KT 135 nie jest bezpośrednio związana z zagadnieniami ochrony środowiska. Jednak materiały z których są wykonywane opakowania metalowe – blacha stalowa czy aluminiowa – sprawiają, że mogą być one poddawane procesowi recyklingu, nie stwarzając zagrożenia dla środowiska.

4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT

- A. Ujednolicenie wymagań dotyczących opakowań metalowych.
- B. Ujednolicenie metod badań.
- C. Usunięcie barier technicznych na linii przemysł opakowań – odbiorca /przemysł spożywczy, kosmetyczny, farmaceutyczny, chemiczny.

5. CZŁONKOSTWO W OT

Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Prezesa PKN w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach, każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w OT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem OT. Każdy członek OT realizuje zadania poprzez swoich reprezentantów.

Członkostwo w OT:

- otwiera możliwość wpływania na treść tworzonych norm na poziomach międzynarodowym, europejskim i krajowym;
- zapewnia dostęp do treści projektów Norm Międzynarodowych, Europejskich, krajowych w zakresie tematycznym OT;

PLAN DZIAŁANIA KT 135

DATA: 2023-04-19

Wersja: 4

Strona 7

- daje możliwość kształtowania programu prac normalizacyjnych, co pozwala właściwie planować inwestycje i w konsekwencji zyskać przewagę nad konkurencją;
- ułatwia kontakty biznesowe.

Aktualny skład OT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Głównym celem KT jest eliminowanie barier technicznych w handlu oraz zapewnienie swobodnego przepływu towarów poprzez:

- wprowadzenie Norm Międzynarodowych do Polskich Norm,
- przygotowywanie polskich wersji językowych Norm Europejskich i Międzynarodowych.

Strategia KT 135 polega na:

- udziale w opiniowaniu Norm Europejskich i Międzynarodowych i z zakresu działania KT;
- aktywizacji członków oraz dążeniu do poszerzenia składu KT o nowych przedstawicieli przemysłu,
- poszukiwaniu środków finansowych na tłumaczenie norm z zakresu KT,
- współpracy z innymi KT, w tym KT nr 133 ds. Opakowań.

7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN, po akceptacji OT, jest wprowadzany do programu OT. OT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac OT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego OT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT

Na realizację programu prac KT 135 i wprowadzanie nowych TN do programu prac mają wpływ:

- A. Niewielkie środki finansowe na przygotowywanie polskich wersji językowych norm.
- B. Mały zakres reprezentacji przemysłu opakowań w składzie Komitetu Technicznego (nikłe zainteresowanie członkostwem).
- C. Brak propozycji ze strony branży opakowań dot. opracowywania i finansowania norm własnych.
- D. Rosnące znaczenie specyfikacji technicznych wytwórców oraz odbiorców.
- E. Dynamiczny postęp techniczny oraz szybki rozwój asortymentów.

9. PROPOZYCJE ZAGADNIENÍ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

KT 135 planuje opracowanie polskiej wersji językowej następujących norm:

PN-EN 15653:2009, Opakowania – Tuby aluminiowe giętkie – Badanie odporności wewnętrznej powłoki zabezpieczającej na amoniak;